

A TENGER MÉLYÉN

Bemutattak Budapesten egy színes, háromnegyedórás szovjet természetfilmet. Olyan sikere van, hogy reggeltől-estig nem fogyott el a sor a Híradó mozi pénztára elől — mégis a többi filmszínházak vonakodnak műsorukra tűzni. Valószínűleg bevételi elgondolások okából; hiszen nem tarthat három órát egy előadás... A közönség pedig bizonyosan örömmel fogadná, ha ezúttal kivételt tennének, s akár még az előadások megkezdésének szokott időpontját is megváltoztatnák, — olyan kitűnő ez a produkció.

A szovjet Csendes Óceán Kutató Intézet tudományos expedíciójának hajóján utazó operatőr-különmény izgalmas és szép tengermélyi felvételekkel indítja a filmet. Az óceán sziklás fenekére leereszkedő búvárharang ablakain át a felvevőgép lencséje megörökíti a tengeri csillagok, zsákállatok, s a mélyvíz ki tudja még hányféle lakójának csodálatos színpompáját.

Buja kolorittal, impresszionista könnyedséggel festett virágok hirtelen mozdulattal ragadják meg áldozataikat, az ezüstösen cikázó halakat — a hűvös mélység veszedelmes ra-

gadozóit láttuk vadászat közben. Az ezeregyéjszaka minden tündéri csillogása rebben a vásznon, színek orgiájának pillékönnyedségű igézete: a tengeri férgék tapogató csápjai működtek.

Gyermekkori rémálmaink szörnyetegeli: polipok bújnak a kövek között, s esti vadászatra indul a rakéta-gyorsasággal úszó tigriscápa.

Percenként izgalom: a felfedezés izgalma és ámulata árad a nézőtéren. A virágról kiderül, hogy voltaképpen állat, a mozdulatlan kődarabról, hogy apró lökésekkel halad előre titokzatos útján. És jóízű humor szövi át a filmet: a magányos, vadászterületét féltékenyen őrző öreg sügér olyan villámgyorsan s ugyanekkor olyan unott arckifejezéssel kapja el és nyeli le áldozatait, hogy abban van valami ellenállhatatlan — és tudatosan alkalmazott — komikum. S a feledhetetlen látványt nyújtó fóká-szigeten, — amelynek partján tízezerrel telep-szenek le az oroszlánfókák, hogy felneveljék kicsinyeiket, — az áhíttal, szerelmesen olvadozó nőstények gyűrűjében méltósággal trónoló hímek magatartása meglepően em-

lékezetet a háremek uraira, ami megint csak okot ad a felcsattanó nevetésre.

Es alighanem nyomós érv lesz az esztendők óta dúló »játék-elemek a tudományos filmekben« című vitában az a bűbájos képsor, amelyen az expedíció ládáit őrző kutyus kísértésbe esik, s feladatáról egy pillanatra megfeledkezve, sóvár tekintettel kerülgeti a pelyhes kis lumma-ludat, majd gazdájának rendreutasító pisszentése után bánatosan sompolyog vissza őrhelyére.

Pergő ritmusban váltogatja egymást az izgalom, tündéri szépség és jóízű nevetés: a fürdőnadrágos, szigonyal felfegyverkezett búvárok cápákkal vívott közelharca után a korálokkal, a tenger e bámulatos építőmestereivel ismerkedünk, s a támadó óriáskígyó sikeres elfogataása után a banántolvaj makimajom rémült fintora oldja fel a feszültséget.

A dokumentumfilmek dramaturgiai szabályainak kialakításához a történésnek ez a ritmikus mozgása, a feszültségeknek és feloldásuknak e mesteri kezelése révén a »Tenger mélyén« alkotói értékes tapasztalattal járultak hozzá.

Egyetlen pillanatra sem érzünk megrendezettséget (ez sem véletlen:

időről-időre még azt is látjuk a vásznon, hogy hogyan dolgozik az operatőr), s csak szakember a megmondhatója, milyen hallatlan mennyiségű munka eredménye e könnyed és természetes anyagkezelés. De a film minden kockája önmagáért beszél: a tudomány, s az egzotikum, az izgalom és szépség sikerült ötvözetévé válik.

A meghökkentően pompás tájfelvételek, s a képekhez pontosan simuló, hangulatos aláfestőzene méltó keretet ad a tudományos filmnek, amely a népszerűsítés fogalmát szó szerint értelmezve valóban az elmúlt hetek egyik legnagyobb sikere volt a Híradóban, ahol elnézték azt a bűnét, hogy negyven percig tart. Ez a tény pedig arra figyelmeztet, hogy valamilyen módon megoldást kellene keresni a hasonló alkotásoknak nagyobb tömegekhez való közvetítésére: esetleg egy csak dokumentum és tudományos filmeket játszó mozi felállításával is. Az emberek érdeklődése elsősorban a technikai felfedezések következtében, az utóbbi esztendőkből hallatlanul megnövekedett a tudományos témák iránt. Ez az érdeklődés egymagában is biztosítaná egy ilyen mozi életrevalóságát.

G. P.

Csak látszólag unatkozik a vén tengeri sügér: egy pillanattal később már el is nyelte gyanútlan áldozatát

